

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA. 410.006.02.2023

Pani
Małgorzata Krótki
Wicedyrektor
Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych
w Cieszynie
ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 13a
43-400 Cieszyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/076 - Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Cieszynie ¹ ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 13a, 43-400 Cieszyn
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Krótki, Wicedyrektor Zespołu ² , od 1 stycznia 2023 r. zastępuje Dyrektora Zespołu ³ zgodnie z art. 68 ust. 9 w związku z art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe ^{4,5} (akta kontroli str. 5-19)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez poradnię pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży ⁶
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 (do zakończenia czynności kontrolnych) ⁷ , z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁸
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Krzysztof Baron, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/54/2023 z 10 marca 2023 r. oraz upoważnienie do kontroli nr LKA/68/2023 z 16 marca 2023 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: Zespół lub ZPPP.

² Stanowisko objęła 1 września 2019 r.; dalej: Wicedyrektor.

³ Jadwiga Miękinia-Pindur, Dyrektor ZPPP od 1 września 2019 r.

⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

⁵ W okresie objętym kontrolą stanowisko wicedyrektora zajmowały również: Maria Kulej (od 1 stycznia 2020 r. do 30 listopada 2020 r.); Marta Jonderko (od 1 kwietnia 2020 r. do 24 lutego 2021 r.); Barbara Cieślak (od 5 września 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. oraz od 1 stycznia 2023 r. do nadal).

⁶ Kontrolą objęto działania merytoryczne Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Cieszynie (dalej: PPP lub Poradnia), która wraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Skoczowie składała się na Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Cieszynie. Zagadnienia finansowania działalności dotyczyły natomiast całego Zespołu, ze względu na brak możliwości wyodrębnienia danych dla poszczególnych poradni.

⁷ Okres objęty kontrolą obejmuje lata szkolne 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁹ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Sposób zorganizowania Poradni sprzyjał dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej (organ prowadzący wyznaczył teren działania Poradni). Godziny otwarcia Poradni dawały możliwość skorzystania z jej usług przez uczące się dzieci i pracujących rodziców. Poradnia posiadała odpowiednią bazę lokalową, dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na pomoc oferowaną przez Poradnię, zasoby kadrowe nie były wystarczające do sprawnej realizacji zadań, a liczba zatrudnionych specjalistów nie zaspokajała rzeczywistych potrzeb dzieci i uczniów. Występujące braki kadrowe były trudne do uzupełnienia ze względu na problemy w pozyskaniu odpowiednio wykształconych specjalistów, gotowych do podjęcia pracy w Poradni. Specjaliści zatrudnieni w PPP posiadali odpowiednie kwalifikacje, które systematycznie podnosili, a także doświadczenie zawodowe pozwalające właściwie wypełniać powierzone im zadania. W Poradni zatrudnieni byli specjaliści posiadający kwalifikacje certyfikowanych psychoterapeutów, przy czym psychoterapia była prowadzona w ograniczonym zakresie, tj. obejmowano nią uczniów najbardziej potrzebujących wsparcia, w ramach kontynuacji terapii psychologicznej. Niekorzystnie na udzielaną przez Poradnię pomoc psychologiczno-pedagogiczną wpłynęło ograniczenie jej działań w zakresie pracy środowiskowej. Poradnia była zmuszona do organizacji szkoleń kaskadowych, z powodu braku wystarczającej liczby specjalistów i terminów do przeprowadzenia tego typu zajęć w terenie, a także zaleceniami organu prowadzącego. Organ prowadzący nie realizował także systematycznie zgłaszanych wniosków o zwiększenie obsady kadrowej.

Działalność Poradni koncentrowała się na diagnozowaniu zgłoszonych dzieci w kierunku wydawanych orzeczeń i opinii¹⁰. Całość procedury (od zgłoszenia dziecka do wydania orzeczenia/opinii) zajmowała w 58% zbadanych spraw do 60 dni, w 33% - od 61 do 200 dni, a w 9% - od 201 do 300 dni. Odległe terminy wynikały m.in. z przekładania terminów badań przez rodziców, oczekiwania na badania lekarskie niezbędne do diagnozy, a także przypadków absencji specjalistów Poradni. Poradnia w zasadzie nie korzystała z możliwości pozyskiwania opinii nauczycieli, wychowawców, specjalistów szkolnych na temat problemów dydaktycznych i wychowawczych zgłoszonego dziecka, dostarczanych przez rodziców wraz z wnioskiem o przeprowadzenie badań. Z kolei rodzice zgłoszonych dzieci, co do zasady, nie występowali z wnioskiem o przekazanie szkole wydanych przez Poradnię dokumentów oraz nie zgadzali się na udział specjalistów szkolnych w zespołach orzekających Poradni.

Realizowane przez Poradnię zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję placówki oświatowej stanowiły wsparcie nauczycieli, wychowawców i specjalistów szkolnych w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych.

Pomimo przygotowania do realizacji zadań polegających na organizowaniu i prowadzeniu wspomagania szkół w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w okresie objętym kontrolą Poradnia nie wykonywała tych zadań, co było od niej niezależne, bowiem podległe placówki oświatowe nie były zainteresowane tego typu współpracą.

⁹ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

¹⁰ W roku szkolnym 2020/2021 wydanych zostało łącznie 873 orzeczenia i 698 opinii, w 2021/2022 – 966 orzeczeń i 840 opinii, w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 – 440 orzeczeń i 461 opinii.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

1. Sposób zorganizowania pracy Poradni i dostępność pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży

1.a. W skład Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych – zgodnie ze Statutem ZPPP – wchodziły dwie poradnie, tj. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Cieszynie z siedzibą przy ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 13a oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skoczowie z siedzibą przy ul. Góreckiej 65a. Terenem działania ZPPP był obszar powiatu cieszyńskiego w całości, bez wyodrębnienia podobszarów dla każdej z poradni wchodzących w skład Zespołu, tj. miasta powiatu cieszyńskiego: Cieszyn, Skoczów, Strumień, Wisła, Ustroń oraz gminy powiatu cieszyńskiego: Goleszów, Istebna, Chybie, Zebrzydowice, Hażlach, Dębowiec, Brenna. Wchodzące w skład ZPPP poradnie były publicznymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Organem prowadzącym był Powiat Cieszyński, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny był Śląski Kurator Oświaty w Katowicach.

(akta kontroli, str. 23-24, 32-66)

Poradnia w roku szkolnym 2020/2021 była otwarta od godz. 7.30. W poniedziałek, wtorek i środę działała do 18.00, w czwartek do 19.00, a w piątek do 17.30. W roku szkolnym 2021/2022 Poradnia działała: w poniedziałek od 8.00 do 18.00, we wtorek od 7.30 do 17.00, w środę od 7.30 do 18.00, w czwartek od 7.00 do 19.00, a w piątek od 7.30 do 16.00. W roku szkolnym 2022/2023 Poradnia działała od poniedziałku do czwartku od 7.30, zaś w piątek od 8.00, a kończyła działalność w poniedziałek, wtorek i czwartek o 18.00, we wtorek o 15.30 i w piątek o 16.00.

Organ prowadzący nie ustalił przerw w pracy PPP w okresie ferii letnich w żadnym z objętych kontrolą lat szkolnych.

(akta kontroli, str. 24)

1.b. W momencie połączenia obu poradni (PPP Cieszyn i PPP Skoczów) w 2012 r. zostało utworzone jedno stanowisko wicedyrektora. Następnie, na wniosek dyrektora ZPPP i za zgodą organu prowadzącego, utworzono drugie stanowisko wicedyrektora.

(akta kontroli, str. 5-16, 24)

W administracji ZPPP zatrudniano: księgową ZPPP, kadrową ZPPP, pracownika płac ZPPP i sekretarkę, zaś do pracowników „obsługi” zaliczano: jednego pracownika gospodarczego ZPPP, konserwatora ZPPP (zatrudnienie na ½ etatu) i do 31 grudnia 2022 r. w Poradni w Cieszynie sprzątaczkę (zatrudnienie na ½ etatu).

Jak wyjaśniła Wicedyrektor, *Wielość zadań i obsługa dwóch poradni w dwóch miastach wymaga dużego zaangażowania pracowników, bieżące potrzeby placówki staramy się zabezpieczyć, jednak organizacyjnie z uwagi na redukcję etatów (polecenie służbowe Starosty) od 01.01.2023 r. wypowiedziano umowę o pracę konserwatorowi 0,5 etatu i sprzątacze 0,5 etatu, co spowodowało zwielokrotnienie obowiązków pracownika gospodarczego i konieczność przejęcia przez niego zadań dotyczących sprzątania w PPP w Cieszynie, prac konserwatorskich oraz zadań pracownika gospodarczego w PPP w Cieszynie oraz PPP w Skoczowie. Dalej określiła zatrudnienie w PPP w Cieszynie dotyczące obsługi jako niewystarczające w obszarze brakującego 0,5 etatu sprzątaczkę/konserwatora powierzchni płaskich.*

(akta kontroli, str. 24-25)

1.c. W rejonie działania ZPPP funkcjonowało¹¹: w roku szkolnym 2020/2021 188 placówek (81 przedszkoli, 67 szkół podstawowych, 37 szkół średnich i 3 ośrodki),

¹¹ Według stanu na 30 września w poszczególnych latach szkolnych.

w roku szkolnym 2021/2022 188 placówek (81 przedszkoli, 61 szkół podstawowych, 43 szkoły średnie i 3 ośrodki) i w roku szkolnym 2022/2023 186 placówek (81 przedszkoli, 61 szkół podstawowych, 41 szkół średnich i 3 ośrodki). Do placówek tych uczęszczało odpowiednio: 27 646, 28 402 i 28 226 dzieci i młodzieży.

Powiat Cieszyński nie zawarł porozumienia z innymi powiatami w sprawie udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom ze szkół spoza rejonu działania poradni i niezamieszkałych na tym terenie.

(akta kontroli, str.25)

1.d. Poradnia diagnozowała każdorazowo w kolejnych latach szkolnych potrzeby środowisk szkolnych i przedszkolnych poprzez m.in.:

- analizę pisemnego zapotrzebowania zgłaszanego przez szkoły i przedszkola na konkretne działania ze strony Poradni (potrzeby szkoleniowe, konsultacyjne, interwencje, analiza Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych, itp.);
- informacje pozyskiwane w trakcie konsultacji dla specjalistów szkolnych podczas spotkań grup wsparcia, sieci wsparcia i samokształcenia (zgłaszane problemy do rozwiązania w szkołach, analiza indywidualnych przypadków, problemy klas i grup, dobre praktyki, scenariusze zajęć itp.);
- organizowanie spotkań dla dyrektorów szkół dotyczące problematyki depresji i samobójstw, podczas których zbierano informacje dotyczące potrzeb placówek w zakresie zapobiegania tym zjawiskom.

Diagnoza potrzeb, jak wyjaśniła Wicedyrektor, miała zasadniczy wpływ na podejmowane w Poradni działania oraz oferowane formy i zakres pomocy (np. kontynuacja działań przeciwdziałającym depresji były organizowane co roku konkursy (plastyczny, literacki i fotograficzny) dla dzieci i młodzieży („Kolory smutku, odcienie radości...”) każdorazowo połączone z wykładami specjalistów (gł. psychiatrów) na ten temat; natomiast kontynuacją spotkań z dyrektorami były szkolenia przeprowadzone przez psychologów-interwentów Poradni dla szkolnych specjalistów dotyczące zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży oraz podejmowania pierwszych działań interwencyjnych na terenie placówki. Ponadto odpowiadano w miarę możliwości na zapotrzebowania szkół (zawsze gdy dotyczyło to działań interwencyjnych, często gdy dotyczyło trudnych problemów, z którymi szkolni specjaliści nie potrafili sobie poradzić). Podczas trwania pandemii ze względów bezpieczeństwa działania na terenie szkół odbywały się w ograniczonym zakresie, jednak gdy istniała taka potrzeba – konsultacje odbywały się on-line lub indywidualnie z nauczycielami w Poradni. W roku szkolnym 2021/22 realizowany był kompleksowy program wspomagania szkół po pandemii koordynowany przez Kuratorium Oświaty w Katowicach Delegaturę w Bielsku-Białej.

(akta kontroli, str. 25-26)

Poradnia miała opracowany Wieloletni Program Rozwoju Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Cieszynie na lata 2020-2025¹².

W Programie tym określono cele i kierunki działania ZPPP, takie jak:

- zdiagnozowanie potrzeb w obszarze rozwoju kadry, aktywizowanie do podnoszenia kwalifikacji, dostosowanie jej do rozszerzania oferty pomocy psychologiczno-pedagogicznej i psychoterapeutycznej ZPPP;
- dbanie o współpracę ze stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dzieci, młodzieży i ich rodziców, ze środowiskiem lokalnym, instytucjami wspierającymi wychowawczą funkcję rodziny;

¹² Dalej: Program.

- dbanie o wysoki poziom usług w zakresie udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i psychoterapeutycznej, doposażenie w sprzęt i warsztaty pracy dla pracowników pedagogicznych, administracji i obsługi;
- podejmowanie działań w kierunku aktualizacji przepisów prawa zgodnie ze zmieniającymi się rozporządzeniami zarówno w sferze przepisów prawa oświatowego, administracyjnego, jak i bezpieczeństwa, RODO, procedur wewnętrznych.

Zawarte w Programie cele i kierunki odnosiły się do zdiagnozowanych potrzeb przedszkoli, szkół i placówek.

(akta kontroli, str. 26, 67-71)

1.e. Przyjętych w Programie zadań nie określono w sposób mierzalny. Zawierał on ogólne sformułowania odnoszące się do potrzeb i podejmowanych corocznie przez ZPPP w Cieszynie działań na rzecz świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej i psychoterapeutycznej. Dokument ten zawierał Harmonogram realizacji zaplanowanych działań.

(akta kontroli, str. 67-71)

W procesie planowania działań, jak wyjaśniła Wicedyrektor, *współpracowano z innymi podmiotami, udzielającymi pomocy dzieciom i młodzieży, rodzinie w tym z:*

- *Poradnią Psychologiczną dla Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Śląskim w Cieszynie, w obszarze kierunków oferowanego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i psychoterapeutycznego,*
- *Biurem Promocji Zdrowia, Komisją do spraw Zdrowia i Pomocy Społecznej Powiatu Cieszyńskiego, w obszarze szerzenia profilaktyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, wsparcia działań informacyjnych, organizacji konferencji, konkursów,*
- *Stowarzyszeniem Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w zakresie aktualnie realizowanych form wsparcia psychologiczno- pedagogicznego dla dzieci, młodzieży i rodziców,*
- *Stowarzyszeniem Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej jako inicjator corocznej organizacji Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery, szerokiej promocji świadomego planowania ścieżki kształcenia dla dzieci i młodzieży w zakresie doradztwa zawodowego. Propagowanie świadomego wyboru ścieżki kariery oraz promocję usługi poradnictwa zawodowego, a także inspirowanie ogólnopolskich i lokalnych inicjatyw, działań i kreatywności na rzecz rozwoju poradnictwa zawodowego,*
- *Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej w Bielsku-Białej (OWES) Stowarzyszenia Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w zakresie informowania, promowania aktywności zawodowej młodzieży w III sektorze pozarządowym,*
- *Żywiecką Fundacją Rozwoju w zakresie udziału w seminarium na terenie Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie, na które to zaproszono pedagogów/doradców zawodowych i uczniów wszystkich szkół ponadpodstawowych z powiatu cieszyńskiego. Celem było przekazanie wiedzy nt. instytucji III sektora, jako jednej z alternatyw w planowaniu ścieżki kariery zawodowej. Prelegentami byli praktycy - osoby działające w organizacjach pozarządowych,*
- *Stowarzyszeniem „Pomocna Dłoń Blisko Ciebie” z Cieszyna, w zakresie współpracy dotyczącej świadomego planowania ścieżki kariery dla młodzieży szkół ponadpodstawowych, podjęcia wspólnych działań profilaktycznych w formie warsztatów dla młodzieży na terenie Poradni nt. przeżywania emocji,*
- *Fundacją „Adonaś” z Cieszyna. „Bistro Stacja SCI” w zakresie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery - szerzenie wiedzy z zakresu doradztwa zawodowego, analizy własnej ścieżki kariery zawodowej w organizacjach pozarządowych. Prelekcja była szczególnie adresowana do uczniów, promująca ideę wolontariatu,*

- Stowarzyszeniem Bielskie Centrum Przedsiębiorczości realizującego zadanie „Śląskie NoweFio 2021-2023” w zakresie udziału w Ogólnopolskim Tygodniu Kariery, gdzie przekazuje się informację dla pedagogów szkolnych, młodzieży z zakresu możliwości uzyskania grantów przez młode organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Cieszynie w obszarze doradztwa zawodowego w zakresie oferty szkoleń, rynku pracy dla młodzieży, możliwości rozwoju zawodowego,
- Zespołem Kuratorskim Sądu Rodzinnego w Cieszynie dla nieletnich w zakresie diagnostyki środowiskowej rodzin, aktualnych potrzeb rodziny,
- z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie, w zakresie aktualizacji bieżących potrzeb rodzin w kryzysie,
- z ośrodkami pomocy społecznej z poszczególnych miast i gmin w obszarze wsparcia informacyjnego dla rodzin, diagnostyki środowiskowej, interwencji,
- z Zespołami Interdyscyplinarnymi do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zwłaszcza dla Gmin Cieszyn, Brenna (pracownicy ZPPP oddelegowani do prac Zespołów), w zakresie aktualizacji oferty, pracy z rodziną znajdującą się w kryzysie, w opiece instytucji wspierających wychowawczą funkcję rodziny,
- z Policją, Prokuraturą, w obszarze aktualizacji potrzeb, zabezpieczenia interwencyjnego klientów Poradni w silnych kryzysach psychologicznych zagrażających zdrowiu i życiu dzieci oraz młodzieży,
- z lekarzami (w tym między innymi z psychiatrami dzieci i młodzieży, neurologami dziecięcymi, laryngologami, okulistami innymi specjalizacjami), w tym stały kontakt i współpraca z lekarzami orzecznikami Zespołów Orzekających PPP w Skoczowie, PPP w Cieszynie, w obszarze konsultacji specjalistycznych, aktualizacji potrzeb dzieci i młodzieży,
- Uczelniami Wyższymi: m.in. Uniwersytetem Śląskim w Katowicach – Wydziałem Etnologii i Nauko Edukacji w Cieszynie, Akademią WSB w Dąbrowie Górniczej, Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie, SWPS w Katowicach, w ramach współpracy związanej z szerzeniem wiedzy psychologiczno-pedagogicznej wśród studentów, w zakresie promocji działań i aktywności poradni, informacji nt. specyfiki pracy w ZPPP.

Ponadto podejmowano działania w ramach sieci wsparcia i samokształcenia dla dyrektorów PPP (PPP Bielsko-Biała, PPP Czechowice, PPP Żywiec, PPP Węgierska Górka, wcześniej PPP Jastrzębie, PPP Żory), w obszarze: „banku dobrych praktyk”.

W Planie pracy ZPPP nie przewidziano oceny bieżącej i końcowej zrealizowanych zadań, natomiast w sprawozdaniu z realizacji planu pracy zawarte były oceny bieżące i końcowe zrealizowanych działań.

(akta kontroli, str. 26-29, 67-84)

Corocznie opracowywano plan pracy ZPPP na dany rok szkolny oraz plan nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli, str. 85-222)

1.f. W pracy Poradni wykorzystywano następujące programy komputerowe:

- bazę danych (bez wersji rozszerzonej), w której rejestrowane były dzieci i młodzież oraz działania pracowników i wydawane dokumenty, zestawienia itp.;
- program do ewidencji przyjmowanych podopiecznych oraz czynności pracowników w poszczególnych dniach tygodnia, zapisów dzieci i młodzieży.

Ponadto korzystano z programu WORD – do pisania dokumentów, w tym orzeczeń, opinii, informacji itp., zaś w programie Vulcan – prowadzone były płace, kadry, finanse, itp.

Niezależnie od tego w każdym gabinecie znajdował się komputer z łączem internetowym połączony z drukarką sieciową. W Poradni znajdowały się do dyspozycji

specjalistów: 21 komputerów stacjonarnych, pięć laptopów, pięć drukarek, trzy urządzenia wielofunkcyjne, jeden projektor, jeden Screeningowy Audiometr Tonalny z Testami Centralnymi i modulem terapeutycznym, jedna platforma badań zmysłów do przesiewowych badań słuchu, wzroku i mowy i jedna Interaktywna podłoga „Magiczny Dywan onEVO” do terapii i nauki.

Ewidencja osób oczekujących na przyjęcie do Poradni oraz tych, którym udzielono pomocy, była prowadzona do końca stycznia 2020 r. w formie papierowej, a po tym terminie – w wersji elektronicznej (w programie do ewidencji zgłoszeń).

(akta kontroli, str. 29)

1.g. W okresie objętym kontrolą pracownicy Kuratorium Oświaty w Katowicach przeprowadzili jedną kontrolę (w lutym 2020 r.), dotyczącą zgodności z przepisami prawa wydawanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w zakresie dotyczącym organizacji zajęć w grupie do pięciu uczniów lub w formie indywidualnej oraz opinii w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie indywidualizowanej ścieżki kształcenia. Nie wydano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli, str. 240-247)

W kontrolowanym okresie (w dniu 27 lutego 2023 r.) złożono jedną skargę – „Skarga o nieprzestrzeganiu przepisów RODO. Ujawnienie wyników procesu diagnostycznego placówce wychowania przedszkolnego”. Skargę przyjęto i rozpatrzono zgodnie z wprowadzoną w dniu 31 sierpnia 2018 r. „Procedurą przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków w ZPPP”. Skargę uznano za niezasadną, o czym w dniu 6 marca 2023 r. poinformowano skarżącego stosownym pismem. W uzasadnieniu podano, że rodzic wyraził uprzednio zgodę na formularzu zgłoszenia dziecka do Poradni na współpracę z placówką oświatową, do której uczęszczało dziecko w sprawie wydania opinii na temat jego funkcjonowania oraz na przekazywanie danych osobowych niezbędnych do działalności diagnostyczno-terapeutycznej.

(akta kontroli, str. 223-239)

1.h. Wicedyrektor w złożonych wyjaśnieniach na temat podjętych działań eliminujących bariery działania ZPPP podała, że: „w roku szkolnym 2020/2021 oraz w roku szkolnym 2021/2022 w przypadku umów na zastępstwo za nieobecnego pracownika nie zawsze udało się zatrudnić specjalistę (psychologa czy pedagoga) ze względu na brak dostępności specjalistów (zwłaszcza w trakcie trwania roku szkolnego).

W roku szkolnym 2022/2023 z uwagi na diagnozę potrzeb środowiska udało się pozyskać na zastępstwo cennych pracowników na stanowisku:

- psycholog (psycholog z długoletnim doświadczeniem),
- pedagog (terapeuta SI z długoletnim doświadczeniem),
- pedagog diagnosta i terapeuta Neuroflow z długoletnim doświadczeniem),
- logopeda (diagnoza małego dziecka od 0-3 lat z szerokim i długoletnim doświadczeniem),
- pedagog i terapeuta (z długoletnim doświadczeniem w interwencji kryzysowej).

W ciągu ostatnich 3 lat udało się uzupełnić w znaczącym stopniu bazę w postaci testów diagnostycznych (w tym ADOS 2 – do badania osób z autyzmem, Stanford-Binet 5, Baterie diagnozy przyczyn niepowodzeń szkolnych dla uczniów w różnym wieku, Baterie do diagnozy dyskalkulii itp.), pomocy naukowych, doposażyć gabinety w nowy sprzęt komputerowy i biurowy (krzesła, stoliki itp.), a salę do badania i terapii SI w specjalistyczny sprzęt w tym sprzęt terapeutyczny „Magiczny dywan”.

Co roku rozszerza się współpraca ze środowiskiem lokalnym, urzędami, instytucjami wspierającymi wychowawczą funkcję rodziny, Uczelniami Wyższymi, stowarzyszeniami, fundacjami innymi.

Wicedyrektor, wśród największych problemów, z jakimi spotykają się pracownicy Poradni, wskazała:

- słaby zasięg telefonii komórkowej,
 - brak mobilnych form pracy (laptopy, telefony służbowe) w okresie pandemii
- nauczyciele zmuszeni byli do korzystania z własnych telefonów komórkowych, udostępnienia prywatnych danych,
- niski poziom wynagrodzenia za warunki trudne przy narastających problemach zdrowotnych i psychicznych dzieci i młodzieży spowodowanych niejednokrotnie popandemicznymi problemami psychicznymi, złożonymi procesami kryzysów emocjonalnych w niepożegnanych stratach osób znaczących w życiu dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - dodatek motywacyjny nie jest obliczany z procenta wynagrodzenia zasadniczego, duża rozbieżność w finansowaniu dodatku motywacyjnego dla specjalistów dla których organem prowadzącym jest gmina,
 - niedostateczna ilość kadry psychologicznej, psychoterapeutycznej.

(akta kontroli, str. 30-31)

2. Stan zatrudnienia, kwalifikacje i doświadczenie specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2.a. W okresie objętym kontrolą wystąpił wzrost liczby specjalistów¹³ z 30 w roku szkolnym 2020/2021, do 33 w roku szkolnym 2021/2022 i 33 w roku szkolnym 2022/2023.

Według stanu na 30 września roku szkolnego 2020/2021 w Poradni było zatrudnionych: 16 psychologów na 14,54 etatu (w tym 10 miało staż pracy w Poradni do 10 lat, pięciu miało staż pracy od 10 do lat 20 i jeden miał staż powyżej 20 lat); 10 pedagogów na 8,20 etatu (w tym czterech miało staż pracy w Poradni do 10 lat, czterech miało staż pracy od 10 do lat 20 i dwóch miało staż powyżej 20 lat); trzech logopedów na trzy etaty (w tym jeden miał staż pracy w Poradni do 10 lat, jeden miał staż pracy od 10 do lat 20 i jeden miał staż powyżej 20 lat); jeden doradca zawodowy na ½ etatu, który miał staż pracy w Poradni w przedziale od 10 do 20 lat. Razem w Poradni pracowało 30 specjalistów na 27,71 etatu, w tym 15 miało staż pracy w Poradni do 10 lat, 11 miało staż pracy od 10 do lat 20 i czterech miało staż powyżej 20 lat.

Według stanu na 30 września roku szkolnego 2021/2022 w Poradni było zatrudnionych: 17 psychologów (w tym 11 miało staż pracy w Poradni do 10 lat, czterech miało staż pracy od 10 do lat 20 i dwóch miało staż powyżej 20 lat); 12 pedagogów (w tym pięciu miało staż pracy w Poradni do 10 lat, czterech miało staż pracy od 10 do lat 20 i trzech miało staż powyżej 20 lat); trzech logopedów na ½ etatu (w tym jeden miał staż pracy w Poradni do 10 lat, jeden miał staż pracy od 10 do lat 20 i jeden miał staż powyżej 20 lat); jeden doradca zawodowy na ½ etatu, który miał staż pracy w Poradni w przedziale od 10 do 20 lat. Razem w Poradni pracowało 33 specjalistów na 29,44 etatu, w tym 17 miało staż pracy w Poradni do 10 lat, 10 miało staż pracy od 10 do lat 20 i sześciu miało staż powyżej 20 lat.

Według stanu na 30 września roku szkolnego 2022/2023 w Poradni było zatrudnionych: 17 psychologów na 15,75 etatu (w tym 11 miało staż pracy w Poradni do 10 lat, trzech miało staż pracy od 10 do lat 20 i trzech miało staż powyżej 20 lat); 11 pedagogów na 7,94 etatu (w tym sześciu miało staż pracy w Poradni do 10 lat, trzech miało staż pracy od 10 do lat 20 i dwóch miało staż powyżej 20 lat); czterech logopedów na ½ etatu - razem trzy etaty - (w tym jeden miał staż pracy w Poradni do 10 lat, dwóch miało staż pracy od 10 do lat 20 i jeden miał staż powyżej 20 lat); jeden

¹³ Według stanu na 30 września w poszczególnych latach szkolnych.

doradca zawodowy na ½ etatu, który miał staż pracy w Poradni w przedziale od 10 do 20 lat. Razem w Poradni pracowało 33 specjalistów na 28,54 etatu, w tym 18 miało staż pracy w Poradni do 10 lat, dziewięciu miało staż pracy od 10 do lat 20 i sześciu miało staż powyżej 20 lat.

(akta kontroli, str. 258-259)

2.b. W badanym okresie wystąpiły braki kadrowe, których przyczyną były: odejścia na emeryturę, urlopy zdrowotne, macierzyńskie, rodzicielskie. Specjaliści, którzy założyli w tym okresie prywatną działalność, nie zrezygnowali z pracy w Poradni.

W roku szkolnym 2020/2021 dwóch pracowników pedagogicznych przebywało na urlopie macierzyńskim, a jeden na urlopie rodzicielskim. Zatrudniono na zastępstwo pracownika pedagogicznego oraz przydzielono godziny nadwymiarowe pozostałym pracownikom pedagogicznym, dyrektor przebywał na urlopie dla poratowania zdrowia, przydzielono godziny w formie nadwymiarowych zastępstw.

W roku szkolnym 2021/2022 jeden psycholog zwolnił się, zatrudniono nowego psychologa na czas określony, trzech pracowników pedagogicznych przebywało na urlopie rodzicielskim, jeden z pracowników pedagogicznych przebywał na urlopie macierzyńskim, jeden na urlopie wychowawczym, w ich zastępstwie zatrudniono nowe osoby na etat psychologa i pedagoga.

Jeden psycholog przebywał na urlopie dla poratowania zdrowia - w jego zastępstwie zatrudniono psychologa na ½ etatu, resztę godzin przydzielono w formie godzin nadwymiarowych.

Jeden z logopedów zrezygnował z pracy, zatrudniono na czas określony dwóch nowych logopedów. Jedna osoba przeszła na emeryturę (pedagog) - zatrudniono dwóch pedagogów. Jeden z psychologów i jeden pedagog przebywali na długotrwałym L4, w ich zastępstwie przydzielono godziny doraźnych zastępstw i godziny nadwymiarowe, zatrudniono pedagoga.

W roku szkolnym 2022/2023 dwóch psychologów przebywało na urlopie wychowawczym, zatrudniono pracowników pedagogicznych na czas określony, pozostałe godziny przydzielono w formie godzin nadwymiarowych. Jeden z pracowników pedagogicznych (pedagog) przeszedł na emeryturę, zatrudniono dwóch pedagogów – jeden na czas nieokreślony, drugi na czas określony. Jeden z psychologów przebywał na długotrwałym L4, dyrektor przebywała na urlopie dla poratowania zdrowia, w jej zastępstwie zatrudniono pedagoga interwenta, przydzielono godziny nadwymiarowe.

W przypadku braków kadrowych kierownictwo Poradni, w miarę posiadanych możliwości, na bieżąco uzupełniało skład zespołu specjalistów. Trudność, jak wyjaśniła Wicedyrektor, polegała na doborze kadry w trwającym już roku szkolnym, z uwagi na zawarte już umowy z dotychczasowymi pracodawcami.

Sytuacja kadrowa Poradni pozostawała bez wpływu na świadczoną pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną dzieciom i młodzieży.

W ocenie Wicedyrektor, liczba i rodzaj zatrudnionych specjalistów nie zaspokajają rzeczywistych potrzeb dzieci i młodzieży. Braki w tym zakresie dotyczą zatrudnienia psychologów, psychoterapeutów, interwentów. Na sytuację tę wpływa również brak etatów dla tych specjalistów.

ZPPP podejmował działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia w placówce. Wicedyrektor w wyjaśnieniach podała, że: *W okresie objętym kontrolą Dyrektor ZPPP zwracała się do organu prowadzącego z informacją pisemną (z dnia 3 lutego 2020 r.) o wzroście liczby wydawanych opinii i orzeczeń. Wskazała, że wydawanie tego typu dokumentów poprzedzone było działaniami diagnostycznymi, których liczba również*

proporcjonalnie wzrastała. W efekcie wystąpiła potrzeba zwiększenia obsady kadrowej, w tym również zmniejszenia pensum dla ścisłego kierownictwa Zespołu wynikającego z konieczności zaangażowania kierownictwa w bieżącą działalność Zespołu prowadzącego swoją działalność w dwóch siedzibach. W wyniku tego pisma nie nastąpił wzrost obsady kadrowej.

W dniu 15 stycznia 2019 r. – tj. w czasie poprzedzającym okres objęty kontrolą – Dyrektor ZPPP wystąpiła z pismem do organu prowadzącego o zwiększenie stanu zatrudnienia o trzy etaty psychologów. Również to pismo nie spowodowało zwiększenia etatów Zespołu. W piśmie tym Dyrektor Poradni argumentowała, że termin oczekiwania na diagnozę Poradni cieszyńskiej wynosi około trzech miesięcy, w Poradni skoczowskiej około dwóch (z wyjątkiem logopedów, do których terminy na diagnozę są kilkutygodniowe, tj. około 2-3 tygodni.

Niezależnie od tego Kierownictwo Zespołu na każdorazowych spotkaniach, naradach i w bezpośrednich rozmowach z organem prowadzącym wskazywało – zarówno w okresie objętym kontrolą jak i przed tym okresem – o konieczności przyznania dodatkowych etatów na skuteczne prowadzenie przez placówkę statutowych działań. Działania te nie przynosiły rezultatów.

Dodać należy, że organ prowadzący w wyniku przeprowadzonej kontroli w marcu 2019 r. zalecił ograniczenie działań Zespołu w zakresie pracy środowiskowej prowadzonej w terenie.

Współpracujący z Zespołem Superwizor wskazała, że ze względu na charakter prowadzonych przez specjalistów zatrudnionych w ZPPP działań, konieczne byłoby dodatkowe zatrudnienie psychologów i pedagogów. Zmniejszyłoby to zarówno czas oczekiwania na diagnozy jak i obciążenie pracujących w Poradni specjalistów.

(akta kontroli, str. 254-255, 484, 486-497)

Według stanu na 30 września roku szkolnego 2020/2021 w 188 placówkach podległych Poradni uczyło się 27 646 dzieci i młodzieży, którymi opiekowało się 30 specjalistów. Na jednego psychologa przypadało 11 placówek i 1 728 dzieci i młodzieży. Na jednego pedagoga przypadało 19 placówek i 2 765 dzieci i młodzieży. Na jednego logopedę przypadały 63 placówki i 9 215 dzieci i młodzieży. Doradca zawodowy miał pod opieką wszystkie 188 placówek z 27 646 uczniami.

Według stanu na 30 września roku szkolnego 2021/2022 w 188 placówkach podległych Poradni uczyło się 28 402 dzieci i młodzieży, którymi opiekowało się 33 specjalistów. Na jednego psychologa przypadało 11 placówek i 1 671 dzieci i młodzieży. Na jednego pedagoga przypadało 16 placówek i 2 367 dzieci i młodzieży. Na jednego logopedę przypadały 63 placówki i 9 467 dzieci i młodzieży. Doradca zawodowy miał pod opieką wszystkie 188 placówek z 28 402 uczniami.

Według stanu na 30 września roku szkolnego 2022/2023 w 186 placówkach podległych Poradni uczyło się 28 226 dzieci i młodzieży, którymi opiekowało się 33 specjalistów. Na jednego psychologa przypadało 11 placówek i 1 660 dzieci i młodzieży. Na jednego pedagoga przypadało 17 placówek i 2 566 dzieci i młodzieży. Na jednego logopedę przypadało 47 placówek i 7 057 dzieci i młodzieży. Doradca zawodowy miał pod opieką wszystkie 186 placówek z 28 266 uczniami.

(akta kontroli, str. 260-261)

2c. W Poradni zatrudnieni byli specjaliści posiadający kwalifikacje certyfikowanych psychoterapeutów. W roku szkolnym 2020/2021 było to dwóch psychoterapeutów, w roku szkolnym 2021/2022 – trzech i w roku szkolnym 2022/2023 – dwóch. W Poradni psychoterapia była prowadzona dla najbardziej potrzebujących dzieci, jako kontynuacja terapii psychologicznych skierowanych do dzieci szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Ponadto w Poradni zatrudnieni byli lekarze (na umowy cywilnoprawne, w przypadku potrzeby konsultacji), w tym dr hab. nauk medycznych specjalista pediatrii oraz specjalista psychiatrii, specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży. Wykonywali oni pracę w „wymiarze” konsultacji, orzecznictwa indywidualnych przypadków podczas posiedzeń Zespołów Orzekających.

Pomocy dzieciom i młodzieży udzielali wolontariusze, którzy wspierali realizację zadań świadczonych przez Poradnię z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej (zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych¹⁴). W roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022 pomocy udzielał jeden wolontariusz, a w roku szkolnym 2022/2023 pomocą służyli dwaj wolontariusze. Zaangażowani w świadczenie pomocy wolontariusze spełniali wymogi określone w ww. rozporządzeniu. Wolontariusze prowadzili stronę internetową, świadczyli pomoc w trakcie prowadzenia zajęć terapeutycznych na terenie Poradni.

(akta kontroli, str. 255)

2.d. W roku szkolnym 2020/2021 w odniesieniu do zajęć przydzielonych w arkuszu organizacyjnym specjaliści posiadali przygotowanie pedagogiczne. Wśród nich stopniem awansu zawodowego: nauczyciel dyplomowany legitymowało się 50%, nauczyciel mianowany 33%, nauczyciel kontraktowy 17%. Specjaliści ukończyli 31 studiów podyplomowych, 27 kursów kwalifikacyjnych.

(akta kontroli, str. 262-269)

W roku szkolnym 2021/2022 w odniesieniu do zajęć przydzielonych w arkuszu organizacyjnym specjaliści posiadali przygotowanie pedagogiczne. Wśród nich stopniem awansu zawodowego: nauczyciel dyplomowany legitymowało się 42%, nauczyciel mianowany 34%, nauczyciel kontraktowy 18%, nauczyciel stażysta 6%. Specjaliści ukończyli 35 studiów podyplomowych, 27 kursów kwalifikacyjnych.

(akta kontroli, str. 270-279)

W roku szkolnym 2022/2023 w odniesieniu do zajęć przydzielonych w arkuszu organizacyjnym specjaliści posiadali przygotowanie pedagogiczne. Wśród nich stopniem awansu zawodowego: nauczyciel dyplomowany legitymowało się 43%, nauczyciel mianowany 37%, nauczyciel kontraktowy 17% i nauczyciel początkujący 3%. Specjaliści ukończyli 38 studiów podyplomowych, 28 kursów kwalifikacyjnych.

(akta kontroli, str. 280-289)

Każdy specjalista pracujący w Poradni¹⁵ w okresie objętym kontrolą podnosił swoje kwalifikacje zawodowe zarówno w trybie indywidualnym (studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne), jak i uczestniczył w szkoleniach Rady Pedagogicznej lub w szkoleniach w ramach wewnętrznego doskonalenia zawodowego (WDN). Szkolenia obejmowały doskonalenie psychologiczno-pedagogiczne, psychoterapeutyczne, superwizyjne i interwencyjne. W roku szkolnym 2020/2021 jedna osoba uczestniczyła w studiach podyplomowych, 10 osób ukończyło kursy kwalifikacyjne, a 37 osób uczestniczyło w innych formach doskonalenia warsztatu pracy. W roku szkolnym 2021/2022 pięć osób ukończyło studia podyplomowe, 15 osób ukończyło kursy kwalifikacyjne, a 21 osób uczestniczyło w innych formach doskonalenia warsztatu pracy. W roku szkolnym 2022/2023 cztery osoby kształciły się na studiach podyplomowych (np. Oligofrenopedagogika, Logopedia, Terapia Pedagogiczna, Logopedia i Glottodydaktyka z Terapią Pedagogiczną, Arteterapia, Doradca Zawodowy, Pedagogika, Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

¹⁴ Dz. U. poz. 199, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie poradni.

¹⁵ To znaczy, każdy specjalista, poza osobami nieświadczącymi pracy z powodu przebywania na urloпах macierzyńskich, wychowawczych, rodzicielskich lub dłuższych zwolnieniach lekarskich czy urloпах na podratowanie zdrowia.

niepełnosprawnego, Relacja Interpersonalna i Profilaktyka Uzależnień), dziewięć osób uczestniczy lub uczestniczyło w kursach kwalifikacyjnych (np. Suropedagogika, Tyflopedagogika, Terapia pedagogiczna, Integracja sensoryczna, Terapia pedagogiczna w zakresie prowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych z uczniami kl. I – III, Systemowa terapia rodzin), a 33 osoby uczestniczyły w innych formach doskonalenia warsztatu pracy.

(akta kontroli, str. 256)

Diagnoza potrzeb szkoleniowych była wynikiem realizacji planu pracy Poradni, wniosków z nadzoru pedagogicznego, analizy zapotrzebowania nadzorowanych placówek oraz potrzeb szkoleniowych poszczególnych specjalistów na dany rok szkolny.

(akta kontroli, str. 67-222, 306-313, 316-317)

Corocznie specjaliści zgłaszali kierownictwu swoje potrzeby szkoleniowe i potrzebę sfinansowania tych szkoleń. Między innymi na podstawie ww. zgłoszeń opracowywano plan szkoleń uwzględniający oprócz form szkolenia indywidualnego również szkolenia zbiorowe. Wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w danych latach były składane do organu prowadzącego, który uwzględniał je w planach wydatków ZPPP. Ze sposobu wykorzystania środków przyznanych na dofinansowanie szkolenia zawodowego nauczycieli w danych latach budżetowych Poradnia składała do Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Cieszynie corocznie sprawozdania.

(akta kontroli, str. 290-305, 318-332)

3. Udzielanie w Poradni pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci, młodzieży i ich rodziców.

3.a. W roku szkolnym 2020/2021 ze względu na pandemię COVID-19 w Poradni prowadzono wsparcie terapeutyczne wyłącznie w formie indywidualnej lub rodzinnej, a zawieszono wszelkie formy terapii grupowych. Prowadzono proces diagnostyczny i podopieczni byli obejmowani terapią psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną. Terapia była prowadzona w formie stacjonarnej, a w wyjątkowych sytuacjach w formie hybrydowej. Na bieżąco realizowano porady wychowawcze i konsultacje dla rodziców w formie stacjonarnej, zawieszono realizację „Szkoły dla Rodziców i Wychowawców”. W trybie stacjonarnym realizowano wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego. Prowadzono w formie zdalnej i stacjonarnej konsultacje dla nauczycieli, wychowawców, psychologów, pedagogów, logopedów przedszkolnych i szkolnych, dyrektorów placówek w zakresie zgłaszanych problemów. Realizowano interwencje kryzysowe.

(akta kontroli, str. 351-352)

W roku szkolnym 2021/2022 oferta Poradni obejmowała działania w zakresie: interwencji kryzysowej, depresji, trudnych zachowań u dziecka w wieku przedszkolnym (ustalenie przyczyn, objawów i pomoc terapeutyczna), spektrum autyzmu (diagnoza i terapia), pracy z dzieckiem lękowym, w tym z mutyzmem wybiórczym, pracy z uczniem słabowidzącym i słabosłyszącym, pracy z uczniem z trudnościami w pisaniu i czytaniu, pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, neuroflow, pracy z uczniem z afazją, pracy z uczniem zdolnym, sieci wsparcia dla nauczycieli przedszkoli, sieci wsparcia i współpracy w grupach dla pedagogów przedszkoli, szkół, podstawowych i ponadpodstawowych, dla doradców zawodowych, suropedagogów, dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością w wieku do podjęcia nauki w szkole i w wieku szkolnym, wsparcia rodziców i warsztatów kompetencji rodzicielskich.

(akta kontroli, str. 353-354)

W roku szkolnym 2022/2023 Poradnia posiadała w swojej ofercie:

➤ terapię indywidualną obejmującą:

- terapię psychologiczną zorientowaną na pracę z lękiem, mutyzmem wybiórczym, nadpobudliwością psychoruchową, złożoną sytuacją rodzinną w sytuacji straty emocjonalnej i rzeczywistej;
- terapię psychologiczną dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej, terapię zorientowaną na eliminowanie stresu, napięć emocjonalnych w radzeniu sobie z osiąganiem celów socjalizacji i zachowań społecznie akceptowanych oraz podnoszenia kompetencji emocjonalnych i edukacyjnych;
- terapię psychologiczną indywidualną dla rodziców i dzieci przedszkolnych, poradnictwo i wsparcie psychologiczne w sytuacjach przeżywanych kryzysów rodzinnych na etapie osiągania kamieni milowych dzieci osiągających gotowość szkolną;
- terapię pedagogiczną indywidualną i grupową dla uczniów szkół podstawowych, wsparcie pedagogiczne dla rodzin w obszarze rozwoju emocjonalnego dzieci podejmujących wyzwania edukacyjne i borykających się z niepowodzeniami szkolnymi w zakresie specyficznych trudności w nauce, trudności edukacyjnych wynikających ze złożonych sytuacji rodzinnych, szkolnych, relacyjnych. Terapia ta zorientowana była na poszukiwanie sprawdzonych i atrakcyjnych stylów uczenia się z wykorzystaniem mnemotechnik i metod sprzyjających harmonijnemu rozwojowi dzieci na każdym etapie ich rozwoju poznawczego;
- konsultacje dla rodziców i uczniów zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych;
- terapię logopedyczną indywidualną i grupową dla dzieci od 0 do trzeciego roku życia, dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych w formie porad, instruktaży, konsultacji w obszarze rozwoju mowy i języka, pracy opartej o rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, ćwiczeń fonacyjnych, relaksacyjnych, terapii dzieci jękających się,
- wsparcie dzieci i młodzieży w planowaniu dalszej ścieżki kariery zawodowej, kształtowanie postaw sprzyjających autorefleksji na temat własnego rozwoju i planowania aktywności zorientowanej na funkcjonowanie w zmianie;
- Poradnia nie posiadała w swojej ofercie psychoterapii i socjoterapii.

➤ terapię grupową obejmującą:

- zajęcia grupowe „Dzieciaki zabawiaki” - grupa dla dzieci kl. I-III szkoły podstawowej, trening koncentracji uwagi, współdziałania w grupie;
- zajęcia grupowe „Wspólny czas”, dla uczniów kl. VI-VIII szkoły podstawowej;
- zajęcia rozwijające uzdolnienia – warsztaty radiowe, słuchowiska kl. V-VII szkoły podstawowej;
- zajęcia socjoterapeutyczne: Trening Umiejętności Społecznych dla uczniów kl. VII-VIII szkoły podstawowej;

➤ sieć wsparcia i współpracy dla:

- grupy wsparcia dla pedagogów szkół podstawowych;
- grupy wsparcia dla psychologów przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych;
- grupy wsparcia dla pedagogów szkół ponadpodstawowych;
- grupy wsparcia dla doradców zawodowych;
- grupy wsparcia dla surdopedagogów;
- grupy wsparcia dla nauczycieli przedszkoli;
- grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością w wieku do podjęcia nauki w szkole;
- grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością w wieku szkolnym;

oraz warsztaty kompetencji rodzicielskich – Szkoła dla Rodziców i Wychowawców.
(akta kontroli, str. 355-356)

Poradnia informowała o swojej ofercie za pośrednictwem mediów społecznościowych (np. Facebook), strony internetowej ZPPP w Cieszynie, oferty przekazanej do wglądu w poczekalni PPP, oferty prezentowanej przy okazji spotkań grup wsparcia i samokształcenia dla poszczególnych grup specjalistów szkolnych, rodziców, czy wystąpień publicznych, np. na Panelu Dyskusyjnym dla Dyrektorów Placówek i Szkół Powiatu Cieszyńskiego.

(akta kontroli, str. 347, 357-363)

3.b. W Poradni obowiązywały następujące zasady przyjmowania zgłoszeń: rodzic, pełnoletni uczeń lub inna uprawniona osoba zgłaszająca dziecko do Poradni wypełniała druk zgłoszenia do ZPPP i składała go w sekretariacie Poradni. Pracownik sekretariatu wprowadzał zgłoszenie do systemu (programu do ewidencji zgłoszeń) i informował rodzica/pełnoletniego ucznia o terminie wizyty.

(akta kontroli, str. 364-366)

W Poradni w kolejnych latach szkolnych ustalono zakres diagnostyczny poszczególnych specjalistów Poradni. Dokonano określonego podziału zadań dla specjalistów o określonych uprawnieniach.

(akta kontroli, str. 353-354, 355-356, 369-388)

Powołano zespoły merytoryczne specjalistów i dokonano podziałów zadań dla specjalistów ze względu na wiek dziecka – zespoły do spraw małego dziecka (0-9 lat), zespół ds. starszego dziecka (9-13 lat), zespół ds. młodzieży (14-19 lat).

(akta kontroli, str. 347-349, 367-368)

Działalność diagnostyczna była prowadzona w całym okresie objętym kontrolą. W roku szkolnym 2020/2021 pomocy w tej formie udzielono 2 463 uczniom oraz rodzinom i przeznaczono na to 6 158 godzin; w roku szkolnym 2021/2022 pomocy w tej formie udzielono 2 711 uczniom oraz rodzinom i przeznaczono na to 6 778 godzin; w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 z pomocy w tej formie skorzystało 1 669 uczniów i rodzin, na co przeznaczono 4 173 godziny.

(akta kontroli, str. 479-480)

3.c. W Poradni w roku szkolnym 2020/2021 przyjęto 2 025 dzieci i uczniów, którzy złożyli w Poradni 4 941 wizyt; wydano 698 opinii i 873 orzeczenia. W roku szkolnym 2021/2022 przyjęto 2 079 dzieci i uczniów, którzy złożyli w Poradni 4 884 wizyt, wydano 840 opinii i 966 orzeczeń. W I semestrze roku szkolnego 2022/2023 przyjęto 1 391 dzieci i uczniów, którzy złożyli w Poradni 3 003 wizyty, wydano 461 opinii i 440 orzeczeń. W okresie objętym kontrolą nastąpił wzrost liczby przyjętych do Poradni dzieci i uczniów, wizyt, wydanych opinii i orzeczeń. Podobne tendencje odnotowano również w odniesieniu do ZPPP¹⁶.

(akta kontroli, str. 389-390)

W latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 (do końca I semestru 2023 r.) opinie i orzeczenia na piśmie wydawało odpowiednio 16, 19 i 17 specjalistów¹⁷. W roku szkolnym 2020/2021 wydali oni 698 opinii, w roku szkolnym 2021/2022 – 840 i w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 – 461. Średnio jeden specjalista w poszczególnych latach szkolnych wydawał odpowiednio 44, 44 i 27 opinii. Wydawano opinie: o objęciu ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną

¹⁶ W całym ZPPP w roku szkolnym 2020/2021 przyjęto 3 393 dzieci i uczniów, którzy złożyli w Zespole 7 520 wizyt, wydano 1 300 opinii i 1 459 orzeczeń. W roku szkolnym 2021/2022 przyjęto 3 498 dzieci i uczniów, którzy złożyli 7 843 wizyt, wydano 1 497 opinii i 1 615 orzeczeń. W I semestrze roku szkolnego 2022/2023 przyjęto 2 220 dzieci i uczniów, którzy złożyli 4 622 wizyty, wydano 786 opinii i 812 orzeczeń.

¹⁷ Liczba specjalistów opracowujących i podpisujących opinie i orzeczenia.

w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej (odpowiednio: 170, 227, 152 opinie); w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się (odpowiednio: 68, 101, 38 opinii); o zindywidualizowanej ścieżce nauczania (odpowiednio: 25, 24 i 25 opinii); o dostosowaniu wymagań (odpowiednio: 88, 111, 79 opinii); dotyczące zwolnienia z nauki języka (odpowiednio: 56, 50 i 6 opinii); indywidualnego toku nauki (odpowiednio: 9, 1, 1 opinia); w sprawie wydania zezwolenia na zatrudnienie młodocianego (odpowiednio: 21, 34, 12 opinii) i innego typu (odpowiednio: 246, 281 i 199 opinii).

W roku szkolnym 2020/2021 specjaliści wydali 873 orzeczenia, w roku szkolnym 2021/2022 wydali 966 orzeczeń i w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 wydali 440 orzeczeń. Średnio jeden specjalista w poszczególnych latach szkolnych wydawał odpowiednio 54, 51 i 26 orzeczeń. Wydawano orzeczenia: o potrzebie kształcenia (odpowiednio: 522, 568, 220 orzeczenia), w tym: dla uczniów niesłyszących, słabosłyszających i niewidzących (odpowiednio: 25, 34, 9 orzeczeń); dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową/ afazją (odpowiednio: 231, 166, 84 orzeczenia); dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym (odpowiednio: 58, 83, 25 orzeczeń); dla uczniów z autyzmem/aspergerem (odpowiednio: 101, 139, 44 orzeczenia); dla uczniów ze sprzężeniami (odpowiednio: 79, 113, 34 orzeczenia); dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem (odpowiednio: 24, 28, 20 orzeczeń); orzeczenia odmowne lub uchylające (odpowiednio: 4, 5, 4 orzeczenia); dotyczące indywidualnego nauczania (odpowiednio: 62, 108, 54 orzeczenia); dotyczące skierowania na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze (odpowiednio: 9, 17, 5 orzeczeń) i dotyczące wczesnego wspomaganie rozwoju (odpowiednio: 278, 273, 161 orzeczeń).

(akta kontroli, str. 391-392)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dzieci będących podopiecznymi Poradni z lat szkolnych 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023¹⁸. Zbadano dokumentację 45 dzieci, którym wydano opinie (po 15 opinii w każdym z ww. lat szkolnych). Analizie poddano: 26 przypadków, w których wydano opinie w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej; 13 przypadków, w których wydano opinie w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się; osiem przypadków, w których wydano opinie w sprawie zindywidualizowanej ścieżki nauczania.

Zbadano także dokumentację 15 uczniów, którym wydano orzeczenia (po pięć orzeczeń w każdym z ww. lat szkolnych). Badaniem objęto: 12 przypadków, w których wydano orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego; dwa przypadki, w których wydano orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania; jeden przypadek, w którym wydano orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

W wyniku badania ww. dokumentacji 60 uczniów ustalono, że:

- we wszystkich przypadkach, zgłoszenia do Poradni dokonywali osobiście rodzice albo opiekunowie prawni ucznia poprzez złożenie wniosku o przeprowadzenie diagnozy dziecka na opracowanych przez Poradnię drukach;
- we wszystkich przypadkach do zgłoszenia były załączone dokumenty wymagane przez poradnię, tj. w 53 przypadkach załączono opinię szkoły, w trzech przypadkach świadectwa szkolne i w 34 przypadkach dokumentację medyczną;
- w jednym przypadku w toku diagnozowania ucznia przed wydaniem opinii, Poradnia sama zwróciła się do dyrektora szkoły, do której dziecko uczęszczało

¹⁸ Doboru próby dokonano w sposób celowy, spośród orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania i zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz opinii w sprawie: objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej, w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się, zindywidualizowanej ścieżki nauczania.

w celu uzyskania informacji o problemach dydaktycznych i wychowawczych dziecka, zgodnie z § 5 ust. 5 rozporządzenia w sprawie poradni;

- załączone opinie w każdym przypadku były wykorzystywane przez Poradnię do wydania orzeczeń;
- we wszystkich przypadkach zgłoszenia w formie wypełnionego druku zgłoszenia do Poradni były ewidencjonowane w formie papierowej (zgłoszenie opiekuna prawnego, pełnoletniego ucznia lub rodzica) i były wprowadzane do Programu Saloner. Następnie druk zgłoszenia był analizowany i Sekretariat Poradni przekazywał informacje do zgłaszającego o terminie wizyty;
- od zgłoszenia dziecka do Poradni do przeprowadzenia pierwszego badania diagnostycznego miało średnio 11 dni, z czego: w 53 przypadkach liczba dni zawierała się w przedziale czasowym od zera do 30 dni, w trzech przypadkach w przedziale czasowym od 31 do 60 dni, a w pięciu przypadkach w przedziale czasowym od 61 do 150 dni. Przyczynami dłuższych niż 30 dni terminów było: w jednym przypadku przekładanie terminów przez rodziców dziecka, w dwóch przypadkach oczekiwanie na niezbędną dokumentację, w dwóch przypadkach brak wolnych terminów i w dwóch innych przypadkach ograniczenia związane z pandemią COVID-19. Na wydłużenie terminów pierwszego badania mogły mieć wpływ także absencje specjalistów szczególnie w okresie pandemii;
- po przeprowadzeniu badania diagnostycznego, rodzice składali odrębny wniosek o wydanie opinii albo orzeczenia;
- od złożenia wniosku przez rodzica o wydanie opinii lub orzeczenia do wydania tego dokumentu miało średnio 14 dni, z czego: w 58 przypadkach liczba dni zawierała się w przedziale czasowym od zera do 30 dni, w jednym przypadku w przedziale czasowym od 31 do 60 dni, co było zgodne z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie poradni. W jednym przypadku opinię wydano w 65. dniu po złożeniu wniosku o wydanie opinii przez rodziców. Przyczyną tego opóźnienia był urlop lekarza orzecznika;
- cała procedura, tj. od zgłoszenia dziecka do Poradni do wydania orzeczenia, trwała średnio 81 dni, z czego: w 25 przypadkach liczba dni zawierała się w przedziale czasowym od zera do 30 dni, w sześciu przypadkach w przedziale czasowym od 31 do 60 dni, w 16 przypadkach w przedziale czasowym od 61 do 150 dni, w siedmiu przypadkach w przedziale czasowym od 151-200 dni i w sześciu przypadkach w przedziale czasowym powyżej 200 dni. W analizowanych przypadkach na czas trwania tej procedury miały wpływ: długa procedura diagnostyczna, późne składanie przez rodziców wniosków o wydanie opinii lub orzeczenia pomimo rozpoczętego już procesu diagnostycznego, oczekiwanie na dostarczenie niezbędnej dokumentacji zewnętrznej;
- zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 8 i 9 rozporządzenia w sprawie poradni, orzeczenia zawierały wskazania dla rodziców i nauczycieli dotyczące pracy z dzieckiem, np. w 58 przypadkach zawarto wskazanie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną ucznia w szkole, w 16 przypadkach zawarto wskazanie dostosowania poziomu trudności zadań do możliwości ucznia, w 30 przypadkach zalecono indywidualizację procesu edukacyjnego, w dwóch przypadkach wskazano rodzicom dziecka potrzebę zapoznania się z działalnością Krajowego Funduszu na rzecz dzieci – dotyczyło to uczniów wyjątkowo zdolnych, w 31 przypadkach rodzicom zalecono wsparcie emocjonalno-motywacyjne dziecka, w 50 przypadkach zawarto wskazanie konsultacji z psychologiem w szkole, w 20 przypadkach wskazano nauczycielom dziecka dostosowanie warunków egzaminów zewnętrznych i w siedmiu przypadkach dostosowanie form i metod pracy dla ucznia ze specyficznymi trudnościami, w 13 przypadkach wskazano na potrzebę udziału dziecka w zajęciach rewalidacyjnych lub rewalidacyjno-wychowawczych, w dziewięciu przypadkach wskazano na potrzebę wsparcia

w postaci dodatkowej kadry pedagogicznej, w 14 przypadkach zawarto wskazanie podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania i uczestnictwa dziecka w życiu szkolnym, w 18 przypadkach wskazano na potrzebę podjęcia działań wspierających rodziców, w 24 przypadkach wskazano konieczność udziału dziecka w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych lub innych formach terapii, w 25 przypadkach wskazano ustalenie celów rozwojowych i terapeutycznych;

- we wszystkich 15 objętych badaniem przypadkach dotyczących wydania orzeczeń rodzice nie wyrazili zgody na udział w zespole orzekającym nauczycieli i specjalistów szkolnych;
- Poradnia nie przekazywała wydanych orzeczeń do szkoły, do której uczeń uczęszczał, gdyż rodzice o to nie wnioskowali. Opinie i orzeczenia Poradnia przekazywała jedynie rodzicom dzieci;
- Poradnia nie współpracowała z innymi podmiotami w sprawach objętych szczegółowym badaniem, bo nie wystąpiła taka potrzeba.

(akta kontroli, str. 393-431)

Zarówno Wicedyrektor, jak i psycholog i pedagog¹⁹, wysoko oceniły jakość przekazywanych przez szkoły opinii. Uznały, że są one zindywidualizowane i przydatne w dalszej diagnozie dziecka lub ucznia, dotyczyły rzeczywistych ich potrzeb. Wicedyrektor podała także, że: *dzięki opracowaniu przez pracowników poradni zróżnicowanych typów opinii, które zależne są od przyczyny skierowania dziecka do poradni przez szkołę, czy rodzica, możliwe jest zamieszczenie w dokumentacji szkoły niezbędnych informacji odnoszących się bezpośrednio do potrzeb dziecka i procesu diagnostycznego.*

(akta kontroli, str. 349, 432-465)

3.d. Bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom, zgodnie z § 8 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie poradni, udzielono w roku szkolnym 2020/2021 3 075 dzieciom, w roku szkolnym 2021/2022 3 815 dzieciom i w I półroczu roku szkolnego 2022/2023 2 713 dzieciom. Przyrost liczby dzieci w roku szkolnym 2021/2022 do 2021/2020 wyniósł 24%, a przewidywany przyrost roku szkolnego 2023/2022 (przy założeniu, że pomnożymy liczbę dzieci z I semestru razy dwa) może wynieść 42%.

Pomoc tego rodzaju została udzielona w poszczególnych latach szkolnych odpowiednio 3 091, 3 755 i 2 713 rodzinom. Przyrost liczby rodzin w roku szkolnym 2021/2022 do 2021/2020 wyniósł 21%, a przewidywany przyrost roku szkolnego 2023/2022 (przy założeniu, że pomnożymy liczbę dzieci z I semestru razy dwa) może wynieść 44%.

Na pomoc bezpośrednią w tym zakresie przeznaczono odpowiednio w latach szkolnych 8 707, 9 316 i 6 047 godzin. Przyrost liczby godzin w roku szkolnym 2021/2022 do 2021/2020 wyniósł 7%, a przewidywany przyrost roku szkolnego 2023/2022 (przy założeniu, że pomnożymy liczbę dzieci z I semestru razy dwa) może wynieść 30%.

W roku szkolnym 2020/2021 zatrudniano 30 specjalistów, w roku szkolnym 2021/2022 33 specjalistów i w I roku szkolnym 2022/2023 33 specjalistów (osób), przy zatrudnieniu w etatach odpowiednio 27,71; 29,44 i 28,54. Przyrost liczby zatrudnionych specjalistów w roku szkolnym 2021/2022 do 2021/2020 wyniósł 10%, a w roku szkolnym 2022/2023 nie nastąpił wzrost liczby specjalistów. Natomiast przyrost wymiaru etatów zatrudnionych specjalistów w roku szkolnym 2021/2022 do

¹⁹ Dwóch specjalistów (psycholog i pedagog) wybranych spośród kadry Poradni.

2021/2020 wyniósł 6,2%, a wymiar etatów zatrudnionych specjalistów roku szkolnego 2023/2022 do roku szkolnego 2022/2021 uległ zmniejszeniu o 0,09 etatu czyli o 3,1%.

Powyżej zaprezentowane dane wskazują, że przyrost zatrudnienia specjalistów był niewystarczający w stosunku do rosnących z roku na rok potrzeb udzielania bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom.

(akta kontroli, str. 258-259, 479-480, 498)

W okresie pandemii COVID-19 ze względu na obostrzenia sanitarne nie prowadzono następujących form pomocy: grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, grup wsparcia dla dzieci i młodzieży, warsztatów dla uczniów i młodzieży, wykładów i prelekcji. W całym okresie nie prowadzono mediacji, gdyż nie było zapotrzebowania na takie działanie.

Indywidualne zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży (psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne) prowadzono w całym okresie objętym kontrolą. W roku szkolnym 2020/2021 pomocy w tej formie udzielono 61 dzieciom, a tym samym rodzinom, i poświęcono na to 1 930 godzin, w roku szkolnym 2021/2022 pomocy udzielono 56 uczniom i rodzinom i poświęcono na to 1615 godzin, zaś w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 pomocy udzielono 53 dzieciom i rodzinom i poświęcono na tego rodzaju zajęcia 828 godzin.

Grupowe zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży realizowano w I semestrze roku szkolnego 2022/2023, gdzie pomocy udzielono 36 dzieciom i rodzinom, a na pomoc tego typu poświęcono 180 godzin.

Terapię rodzin prowadzono w całym okresie objętym kontrolą. W roku szkolnym 2020/2021 pomocy w tej formie udzielono jednemu dziecku i tym samym jednej rodzinie i poświęcono na to 33 godziny, w roku szkolnym 2021/2022 pomocy udzielono 11 uczniom z sześciu rodzin i poświęcono na to 43 godziny, zaś w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 pomocy udzielono 11 dzieciom z siedmiu rodzin i poświęcono na tego rodzaju zajęcia 53 godziny.

Grupy wsparcia prowadzono w roku szkolnym 2021/2022, kiedy to pomoc w tej formie udzielono 13 uczniom z pięciu rodzin i na tę pomoc poświęcono 26 godzin, w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 pomocy udzielono 13 uczniom z pięciu rodzin i na tę pomoc poświęcono 26 godzin.

Interwencje kryzysowe podejmowano w całym okresie objętym kontrolą. W roku szkolnym 2020/2021 pomocy w tej formie udzielono czterem dzieciom i 20 rodzinom i poświęcono na to 40 godzin, w roku szkolnym 2021/2022 pomocy udzielono 35 uczniom i rodzinom i poświęcono na to 70 godzin, zaś w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 pomocy udzielono 63 dzieciom i poświęcono na tego rodzaju zajęcia 23 godziny.

Warsztaty prowadzono w roku szkolnym 2021/2022 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszyńcu i w szkołach powiatu cieszyńskiego. Pomocy w tej formie udzielono 146 uczniom z 50 rodzin i na tę pomoc przeznaczono 10 godzin, w tym w zakresie doradztwa zawodowego pomocy udzielono 34 uczniom (podczas 4 godzin), w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 pomocy udzielono 113 uczniom i na tę pomoc poświęcono 10 godzin, w tym w zakresie doradztwa zawodowego pomocy udzielono 65 uczniom (podczas 6 godzin).

Porad i konsultacji udzielano w całym okresie objętym kontrolą. W roku szkolnym 2020/2021 pomocy w tej formie udzielono 546 uczniom, rodzinom i nauczycielom (546 godzin), w tym z zakresu doradztwa zawodowego udzielono pomocy 14 uczniom (14

godzin); w roku szkolnym 2021/2022 pomocy w tej formie udzielono łącznie 738 uczniom, rodzin i nauczycielom (738 godzin), w tym z zakresu doradztwa zawodowego 11 uczniom i 46 rodzinom – przeznaczono na to 11 godzin; w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 z pomocy w tej formie skorzystało łącznie 720 uczniów, rodzin i nauczycieli (720 godzin), w tym w zakresie doradztwa zawodowego udzielono pomocy 18 uczniom z 18 rodzin, na które przeznaczono 18 godzin.

Wykłady i prelekcje prowadzono w roku szkolnym 2021/2022 w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych powiatu cieszyńskiego (m. in. Pierściec), w których uczestniczyło 100 uczniów, 70 rodzin i poświęcono na to 12 godzin, w tym w zakresie doradztwa zawodowego pomocy udzielono 60 uczniom; w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 z tej formy pomocy skorzystało 25 uczniów, 10 rodzin i na co przeznaczono 35 godzin, w tym w zakresie doradztwa zawodowego pomocy udzielono 10 uczniom i poświęcono na to dwie godziny.

Działalność informacyjno-szkoleniową prowadzono w roku szkolnym 2021/2022, z której skorzystało pięciu uczniów, 84 rodziny i poświęcono na to 24 godziny; w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 z tej formy pomocy skorzystało 10 uczniów podczas 10 godzin. Dotyczyło to prowadzenia warsztatów rozwojowych dla uczniów - psychoedukacja.

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono mediacji, bo nie wystąpiła taka potrzeba.

(akta kontroli, str. 498-499)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację potwierdzającą udzielenie bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom lub ich rodzicom w Poradni w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023²⁰. Zbadano dokumentację 30 uczniów lub ich rodzin (po 10 z każdego roku szkolnego). Zbadano 17 przypadków prowadzenia indywidualnych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży; dwa przypadki prowadzenia grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży; jeden przypadek prowadzenia terapii rodzin i 10 przypadków prowadzenia konsultacji i porad.

W wyniku badania dokumentacji 30 uczniów lub ich rodzin ustalono, że:

- we wszystkich przypadkach, zgłoszenia do Poradni dokonywali osobiście rodzice albo opiekunowie prawni ucznia;
- we wszystkich przypadkach zgłoszenia do Poradni były ewidencjonowane w zakupionych do tego celu programach komputerowych;
- czas oczekiwania ucznia (rodzica) na pierwsze spotkanie z określonym specjalistą wyniósł średnio 22 dni, z czego: w 23 przypadkach liczba dni zawierała się w przedziale czasowym od zera do 30 dni, w trzech przypadkach w przedziale czasowym od 31 do 60 dni, a w czterech przypadkach w przedziale czasowym od 61 do 150 dni. Na długość trwania tej procedury miały wpływ: długa procedura diagnostyczna, konieczność współpracy z kuratorem, konieczność zebrania grupy terapii zbiorowej (np. grupa wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, czy terapia dla dzieci „Wspólny czas”, „Dzieciaki zabawiaki”);
- Poradnia nie współpracowała z innymi podmiotami w sprawach objętych szczegółowym badaniem, gdyż nie wystąpiła taka potrzeba.

(akta kontroli, str. 466-478)

3.e. W okresie objętym kontrolą, jak podała Wicedyrektor, *Poradnia monitorowała efektywność udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zarówno pośrednich*

²⁰ Doboru próby dokonano w sposób celowy, według osądu kontrolera, z takich form pomocy bezpośredniej jak: indywidualne zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży, grupowe zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży, terapia rodzin, porady i konsultacje.

W okresie objętym kontrolą specjaliści Poradni przeprowadzili (poza Poradnią) 19 interwencji kryzysowych, z czego w roku szkolnym 2020/2021 cztery, w roku szkolnym 2021/2022 pięć i w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 10 interwencji.

Poradnia prowadziła ponadto działania informacyjno-szkoleniowe poprzez umieszczanie wiadomości na wyżej wspomnianej stronie internetowej Poradni. W roku szkolnym 2020/2021 odnotowano dziewięć takich aktywności, w roku szkolnym 2021/2022 pięć, a w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 cztery.

W okresie objętym kontrolą organizowano i prowadzono współpracę i samokształcenie nauczycieli, wychowawców i specjalistów szkolnych, w których wzięły udział 203 osoby w 10 formach działań.

W roku szkolnym 2020/2021 szerzono wiedzę psychologiczno-pedagogiczną wśród specjalistów szkolnych w okresie pandemii w ramach której przeprowadzono konkurs plastyczny „Kolory smutku, odcienie radości”, w którym brało udział 20 osób.

W roku szkolnym 2021/2022 przeprowadzono szkolenie „Interwencja w szkole – on-line” dla 45 osób, szkolenie „Transseksualizm”, w którym wzięło udział 35 specjalistów, psychologów i psychoterapeutów, przeprowadzono szkolenie poruszające tematykę depresji dzieci i młodzieży w ramach wsparcia dla szkolnych specjalistów, w którym wzięło udział 25 osób, zorganizowano panel dyskusyjny dla dyrektorów szkół i placówek powiatu, w którym wzięło udział 28 osób.

W roku szkolnym 2022/2023 (w I semestrze) zorganizowano szkolenie dotyczące zaburzonego funkcjonowania dzieci i młodzieży w ramach sieci wsparcia dla szkolnych specjalistów, w którym wzięło udział 28 osób. Zorganizowano szkolenie dotyczące interwencji w szkole dla 22 specjalistów szkolnych.

(akta kontroli, str. 514-515)

Zadania wskazane w § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie poradni w punktach 1-7, a realizowane w formach wskazanych w § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia, były prowadzone w Poradni stale, w zależności od składanego zapotrzebowania oraz bieżących potrzeb diagnostycznych.

Ww. zadania były realizowane zgodnie z planem pracy Poradni opracowywanym dla każdego roku szkolnego, a w przypadku wystąpienia potrzeb, były realizowane na bieżąco, np. interwencja kryzysowa.

Zadania te podejmowane były wg zapotrzebowania w szkołach funkcjonujących w rejonie Poradni. Ich realizacja zależała wyłącznie od aktywności danej szkoły, tj. jeśli dyrektor szkoły nie zwrócił się o takie wsparcie, Poradnia z własnej inicjatywy nie wychodziła z propozycją wsparcia. W przypadkach, gdy pomimo złożonego pisemnego zapotrzebowania dyrektora przedszkola/szkoły/placówki na udział pracowników Poradni w działaniach na ich terenie, np. przeprowadzenia warsztatów, prelekcji, wykładów, szkoleń, Poradnia proponowała szkolenie kaskadowe dla pracowników (specjalistów przedszkola/szkoły/placówki), którzy po przeszkoleniu przekazaliby zdobytą wiedzę uczniom, nauczycielom, rodzicom w swojej placówce. Taka forma odpowiedzi pisemnej ze strony Poradni była spowodowana brakiem wystarczającej liczby specjalistów lub terminów do przeprowadzenia tego typu zajęć w terenie, a także zaleceniami organu prowadzącego.

Starostwo Powiatowe w Cieszynie w dniach 11 i 12 lutego 2019 r. przeprowadziło w ZPPP kontrolę sprawdzenia czasu oczekiwania na badania przeprowadzone przez ZPPP oraz sprawdzenie czasu pracy pracowników pedagogicznych. W dniu 7 marca 2019 r. ZPPP otrzymał zalecenia pokontrolne organu prowadzącego, które obowiązywały w toku kontroli NIK, zawierające m.in. następujące zalecenie: *Ograniczenie do niezbędnego minimum „wyjść w teren” na prośbę dyrektorów*

działań – wydanych opinii i orzeczeń, jak i bezpośrednich form pomocy. Formami umożliwiającymi taki monitoring, są spotkania instruktażowe z dziećmi i młodzieżą, analiza pracy samokształceniowej, udział w grupach wsparcia dla pedagogów, psychologów szkolnych, analiza opinii szkolnych do kontrolnych badań w poradni. Przy kontynuacji orzeczeń dokonywano analizy wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia, rediagnozy, rozmawiano z rodzicem, dzieckiem z nauczycielem, wychowawcą.

Poradnia sprawdzała realizację przez szkołę zaleceń zawartych w wydanych opiniach i orzeczeniach. Możliwość taką, jak wyjaśniła Wicedyrektor, mają pracownicy Poradni podczas rediagnozy lub interwencji w przedszkolu, szkole lub placówce - na pisemny wniosek dyrektora placówki. Zawsze z tej możliwości pracownicy Poradni korzystają, żeby możliwe było ustalenie mechanizmów funkcjonowania dziecka i możliwości ukierunkowania oddziaływań psychologiczno-pedagogicznych na aktualne potrzeby dziecka lub ucznia i jego rodziny.

(akta kontroli, str. 349-350)

4. Realizacja przez Poradnię zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję szkoły.

4.a. Zadania wskazane w § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie poradni (w punktach 1-7) w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023, były realizowane w formach określonych w § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia. W całym okresie objętym kontrolą nie prowadzono mediacji, ponieważ nie wystąpiła taka potrzeba. Natomiast w okresie pandemii ze względu na obostrzenia „covidowe” nie były realizowane: spotkania nauczycieli, warsztaty dla nauczycieli, wykłady i prelekcje dla nauczycieli, udział w Radach Pedagogicznych, grupy wsparcia. Te formy wsparcia zostały zastąpione uruchomieniem zakładki na stronie internetowej ZPPP w postaci „Bank Dobrych Praktyk Padlet” w poszczególnych formach wsparcia, informacji, szkoleń²¹.

W spotkaniach grup wsparcia i samokształcenia nauczycieli prowadzonych w Poradni, prowadzonych poza terenem Poradni-działań na rzecz profilaktyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, w roku szkolnym 2021/2022 brało udział 43 nauczycieli, 43 wychowawców i 49 specjalistów szkolnych. W I semestrze roku szkolnego 2022/2023 w spotkaniach brało udział odpowiednio 22, 25 i 19 osób. Razem w spotkaniach – w formie bezpośredniej – w badanym okresie brało udział 65 nauczycieli, 68 wychowawców i 68 specjalistów szkolnych.

W okresie objętym kontrolą specjaliści Poradni uczestniczyli w posiedzeniach dziewięciu Rad Pedagogicznych, z tego w roku szkolnym 2021/2022 w ośmiu szkołach, a w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 w jednej szkole.

W badanym okresie w Poradni przeprowadzono 11 warsztatów dla nauczycieli, w których wzięły udział 193 osoby. W roku szkolnym 2021/2022 przeprowadzono osiem warsztatów dla 141 nauczycieli, a I semestrze roku szkolnego 2022/2023 przeprowadzono trzy warsztaty, w których wzięło udział 52 nauczycieli.

W okresie objętym kontrolą specjaliści Poradni poprowadzili 58 grup wsparcia dla nauczycieli, w których uczestniczyło 214 nauczycieli. W roku szkolnym 2021/2022 poprowadzono 32 grupy wsparcia dla 129 nauczycieli, a w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 poprowadzono 26 grup wsparcia z udziałem 85 nauczycieli.

W badanym okresie specjaliści Poradni poprowadzili w różnych placówkach łącznie dziewięć wykładów lub prelekcji, z tego w roku szkolnym 2021/2022 w osiem, a w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 jedną prelekcję.

²¹https://padlet.com/zppp_cieszyn/zesp-poradni-psychologiczno-pedagogicznych-w-cieszynie-ck4ruiz9of5whhoq.

jednostek. Szczególnie zaprzestanie wychodzenia na szkolenia, pogadanki, dni otwarte, itp. do jednostek niepublicznych, za wyjątkiem diagnoz dziecka, interwencji kryzysowych. Zalecenia podpisała Wicestarosta Cieszyński. Zgodnie z zaleceniem organu prowadzącego, Poradnia ograniczyła swoje działania w tym zakresie.

(akta kontroli, str. 511-512, 516-518)

W obszarze działań Poradni, jak podała Wicedyrektor, istniało 188 placówek. Istniały placówki, w których nie odbywały się żadne ze wskazanych form współpracy w okresie objętym kontrolą. Przyczyną tego była - i pozostaje - zbyt mała liczba pracowników pedagogicznych, niemożność utworzenia zespołów merytorycznych, których zakresy obowiązków zawierałyby szeroką ofertę warsztatową, tematyczną, prelekcyjną, diagnostyczną, dostosowaną do każdego rodzaju przedszkola szkoły czy placówki na terenie Powiatu Cieszyńskiego.

(akta kontroli, str. 512)

Poradnia współpracowała z innymi podmiotami z inicjatywy tych podmiotów.

W dniu 17 listopada 2021 r. zawarto porozumienie o współpracy partnerskiej pomiędzy Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie będącym realizatorem Projektu NeuroSmog a ZPPP, które dotyczyło diagnozowania i podejmowania dalszego wsparcia w procesie terapeutycznym dzieci z ADHD. Projekt był realizowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, w Osi IV. Ww. projekt był projektem naukowym, którego celem było zbadanie związku zanieczyszczenia z funkcjonowaniem poznawczym i emocjonalno-społecznym dzieci w wieku szkolnym na terenie Polski Południowej.

(akta kontroli, str. 519-521)

Ponadto Poradnia podpisywała porozumienia lub umowy o praktyki ze studentami wydziałów pedagogicznych, na mocy których studenci odbywali praktyki, przygotowujące do zawodu nauczyciela. Porozumienia takie podpisano i realizowano z: Uniwersytetem Śląskim w Katowicach Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej Wydziałem Humanistycznym, Uniwersytetem SWPS w Katowicach, Uniwersytetem Opolskim, Uniwersytetem Wrocławskim, Akademią WSB w Dąbrowie Górniczej.

(akta kontroli, str. 522-534)

Poradnia w dniu 7 września 2022 r. podpisała z Stowarzyszeniem „Pomocna Dłoń Blisko Ciebie” w Cieszynie porozumienie mające na celu usprawnienie współpracy w realizacji zajęć praktycznych zorientowanych na szerzenie wiedzy psychologiczno-pedagogicznej i z obszaru doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży. Współpraca ta miała polegać m.in. na wspólnym prowadzeniu warsztatów, prelekcji, seminariów, udostępnianiu informacji warsztatowo-szkoleniowej oraz materiałów szkoleniowych i edukacyjnych w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli, str. 535-536)

4.b. Poradnia, jak wyjaśniła Wicedyrektor, na bieżąco monitorowała efektywność udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Prowadzono indywidualne konsultacje z psychologami, pedagogami, szkolnymi specjalistami, otrzymując informację zwrotną nt. efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Przedszkola, szkoły i placówki przekazują opinię o dziecku lub uczniu do rediagnozy bieżących potrzeb dziecka/ucnia/ pełnoletniego ucznia. Np. opinia do badania kontrolnego o uczniu ze specyficznymi trudnościami w nauce czytania, pisanie lub matematyki (ocena efektów pracy samokształceniowej). Dokument ten wypełnia szkoła i przekazuje do poradni. W przypadku rediagnozy niezbędnej do orzecznictwa badaniem efektywności pomocy psychologiczno- pedagogicznej jest

załączona do dokumentacji dziecka Ewaluacja Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego, Wielospecjalistyczna Ocena Funkcjonowania dziecka/ucznia/pełnoletniego ucznia, która wskazuje na aktualne jego potrzeby. Dokument ten wypełnia szkoła i przekazuje do poradni.

Kolejną, sprawdzoną metodą monitorowania efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest udział psychologów, pedagogów, szkolnych specjalistów, nauczycieli przedszkoli w grupach wsparcia organizowanych w Poradni.

Dalej Wicedyrektor podała, że: Poradnia nie zabiegała o informację na temat skuteczności przeprowadzonych interwencji kryzysowych. Jednak takie formy wspierania przedszkoli szkół i placówek, są dokumentowane ze strony Poradni, jako pisma wychodzące do szkół nt. czynności, jakie zostały podjęte oraz opisu sytuacji i wniosków. Taka forma pozwalała na domknięcie poruszanych problemów, rzeczowe określenie zrealizowanych celów i możliwości działań pracowników Poradni (interwentów) oraz zawiera zalecenia postinterwencyjne, będące często pomostem pomiędzy instytucjami kontroli merytorycznej przedszkoli, szkół i placówek. Skuteczność przeprowadzanych przez Poradnię działań pomocowych często była nieformalną rozmową z dyrektorem, psychologiem lub pedagogiem szkolnym, albo rodzicem.

(akta kontroli, str. 455-457, 512-513, 537-539)

Zgodnie z § 22 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego²², w Poradni przeprowadzono ewaluację wewnętrzną dotyczącą dostosowania i respektowania procedur sanitarnych do bieżącej pracy diagnostyczno-terapeutycznej pracownika pedagogicznego w Zespole Poradni z uwagi na pandemię, co znalazło odzwierciedlenie w opracowaniu „Organizacja ewaluacji wewnętrznej 2020/2021”.

(akta kontroli, str. 481-483)

5. Wspomaganie placówek oświatowych w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych

5.1. Działania mające na celu poprawę jakości pracy w zakresie systemowych problemów przedszkola, szkoły, placówki określone w § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie działania poradni nie były prowadzone kompleksowo, przede wszystkim ze względu na brak potrzeb środowiska na taką formę wspomagania, oraz – jak wyjaśniła Wicedyrektor – ze względu na niską liczbę pracowników pedagogicznych Poradni i ograniczenia wynikające z zaleceń pokontrolnych organu prowadzącego dotyczących ograniczenia działalności specjalistów Poradni w terenie do niezbędnego minimum. Natomiast Poradnia poszczególne elementy ww. działań realizowała w ramach działań bieżących i interwencyjnych. Np. w wyniku zaleceń pokontrolnych po kontroli szkoły lub placówki przez Kuratorium Oświaty, specjaliści Poradni przeprowadzali działania w zależności od potrzeb polegające na zorganizowaniu warsztatów dla uczniów, konsultacji dla rodziców, prelekcji dla rodziców, szkolenia dla Rady Pedagogicznej danej placówki. Ponadto w przypadku rozpoznania potrzeb konkretnej klasy przy współpracy Poradni z nauczycielami i wychowawcami została wdrożona strategia pracy z klasą niwelującą dany problem.

Poradnia posiadała ośmiorgo przeszkolonych pracowników w ramach projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół” przeznaczonego dla Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji (SORE). Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach

²² Dz. U. z 2020 r., poz. 1551.- przy czym na mocy § 1 pkt 10 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 września 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. poz. 1618) ww. przepis § 22 ust. 1 pkt 1 uchylono.

Europejskiego Funduszu Społecznego. Placówki, którym Poradnia udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w okresie objętym kontrolą, nie były zainteresowane taką formą wspomagania.

(akta kontroli, str. 517-518, 545-558, 619-622)

5.2. Poradnia współpracowała w zakresie realizacji zadania polegającego na organizowaniu i prowadzeniu wspomagania szkół w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych z następującymi podmiotami:

- Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Bielsku-Białej – Filią w Cieszynie w obszarze poszerzania wiedzy z zakresu informacji o podstawowych zadaniach biblioteki i jej oferty dla nauczycieli,
- Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Bielsku-Białej w zakresie sporządzania oferty szkoleń dla nauczycieli oraz przeprowadzania szkoleń dla nauczycieli, np. w listopadzie 2021 r. przeprowadzono w Przedszkolu w Chybiu stacjonarne szkolenie „Gdy milczenie nie jest wyborem – praca z dzieckiem z mutyzmem wybiórczym”.

W zakresie „banku dobrych praktyk” Poradnia współpracowała w ramach sieci wsparcia i samokształcenia dla dyrektorów poradni psychologiczno-pedagogicznych z Bielska-Białej, Czechowic-Dziedzic, Żywca, Węgierskiej Górki, Jastrzębia-Zdroju, Żor. Informacje te były przekazywane do szkół w trakcie bieżącej współpracy i kontaktów z psychologami i pedagogami zatrudnionymi w poszczególnych szkołach. Ponadto w zakresie doradztwa zawodowego, w tym promowania aktywności zawodowej w III sektorze, tj. organizacji non-profit, Poradnia współpracowała ze:

- Stowarzyszeniem Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej,
- Stowarzyszeniem Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w Bielsku-Białej,
- Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej w Bielsku-Białej,
- Żywiecką Fundacją Rozwoju w Żywcu,
- Stowarzyszeniem „Pomocna Dłoń Blisko Ciebie” z Cieszyna,
- Fundacją „Adonai” z Cieszyna,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Cieszynie.

(akta kontroli, str. 545-546)

6. Finansowanie działalności ZPPP na pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

6.a. W projekcie planu finansowego na rok 2020 złożonym przez ZPPP w organie prowadzącym ujęto planowane wydatki w kwocie 2 655 553 zł, w tym rozdział 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne – 2 631 040 zł, a rozdział 85495 – Pozostała działalność – 24 513 zł. Po dokonaniu korekt przez Zarząd Powiatu Cieszyńskiego w Rozdziale 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne, plan wydatków zmniejszono o kwotę 51 176 zł i plan ten na 2020 r. wyniósł 2 579 864 zł. Rozdział 85495 – Pozostała działalność zwiększono o kwotę 5 967 zł. W 2020 r. plan wydatków uległ zwiększeniu, tj. uchwałą Nnr 384/ZP/VI/20 Zarządu Powiatu Cieszyńskiego z dnia 20 lutego 2020 r. wprowadzono do planu wydatki w rozdziale 85446 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli na kwotę 26 994 zł, a następnie uchwałą z dnia 27 lutego 2020 r. zwiększono o kwotę 9 506 zł plan wydatków w obrębie tego rozdziału do łącznej kwoty 36 500 zł. Plan wydatków ZPPP na 2020 r. w trakcie roku uległ zmniejszeniu o kwotę 124 348 zł w rozdziale 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne. W ZPPP wystąpiły oszczędności w ramach planu na wynagrodzenia i składki ZUS będące następstwem dużej absencji chorobowej w grupie nauczycieli w związku z wystąpieniem pandemii. Konsekwencją tego było również niezrealizowanie planu wydatków na doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli. Za zgodą Zarządu Powiatu Cieszyńskiego przesunięto wnioskowane

przez Dyrektora środki w kwocie 22 228 zł na zakup wyposażenia, testów i pomocy dydaktycznych oraz znaczków.

Pierwotny projekt planu wydatków ogółem wynosił: 2 655 553 zł. W rozdziale 85406 plan wynosił 2 631 040 zł, dokonano zwiększeń 22 228 zł (przesunięcie z rozdziału 85446), zmniejszono plan o 51 176 zł i 124 348 zł. Ostateczny plan wyniósł 2 477 744 zł. W rozdziale 85495 plan pierwotny wyniósł 24 513 zł, zwiększono go o kwotę 5 967 zł i ostatecznie wyniósł 30 480 zł. W planie pierwotnym rozdziału 85446 nie zaplanowano środków na te wydatki, w trakcie roku zaplanowano kwotę 26 994 zł, zwiększono plan o 9 560 zł i zmniejszono (przesunięcie do rozdziału 85406) o kwotę 22 228 zł. Ostateczny plan wyniósł 14 272 zł.

Po dokonaniu wszystkich zmian plan wydatków na 2020 r. ukształtował się na poziomie 2 522 496 zł. W 2020 r. wydatkowano środki w wysokości 2 495 098,36 zł. Wydatki osobowe wyniosły 2 161 904,67 zł, w tym: łączne roczne wynagrodzenie specjalistów z pochodnymi wyniosło 1 766 023,59 zł, a łączne roczne wydatki na szkolenia i podnoszenie kwalifikacji wyniosły 7 817,75 zł. Wydatki związane z zakupem wyposażenia gabinetów specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosły 2 266,95 zł, a na pomoce naukowe związane z udzielaniem tej pomocy wydatkowano kwotę 55 665,71 zł. Inne wydatki związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej kształtowały się w następujący sposób: na arkusze odpowiedzi do testów wydatkowano 4 422,96 zł, na materiały pomocnicze na zajęcia terapeutyczne wydatkowano 164,55 zł oraz na wysyłkę opinii i orzeczeń kwotę 6 646,70 zł.

(akta kontroli, str. 565-576)

W ZPPP opracowano projekt planu finansowego na rok 2021 na łączną kwotę 2 780 649 zł, w tym w rozdziale 85406 – 2 751 529 zł i w rozdziale 85495 – 29 120 zł. Projekt planu finansowego został skorygowany przez organ prowadzący w rozdziale 85406 do wysokości 2 673 574 zł. Uchwałą Nr 679/ZP/VI/21 Zarządu Powiatu Cieszyńskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. zwiększeniu uległ plan finansowy przez wprowadzenie planu wydatków w rozdziale 85446 w wysokości 26 000 zł. W związku z trwającą w tym okresie pandemią COVID-19 nie udało się zrealizować wszystkich szkoleń i kwotę 4 310 zł, na wniosek Dyrektora ZPPP, Zarząd Powiatu Cieszyńskiego przesunął na zakup wyposażenia. Plan wydatków w rozdziale 85406 w trakcie całego roku uległ zmniejszeniu łącznie o kwotę 42 213. Również w tym roku budżetowym zmniejszenia dotyczyły wynagrodzeń i składek ZUS, w związku licznymi nieobecnościami pracowników związanymi ze zwolnieniami lekarskimi w grupie nauczycieli spowodowanymi pandemią COVID-19.

Łączny plan wydatków ZPPP w 2021 r. wyniósł 2 682 171 zł. Wydatki zrealizowane w 2021 r. wyniosły 2 677 273,99 zł.

Wydatki osobowe wyniosły 2 323 625,85 zł, w tym: łączne roczne wynagrodzenie specjalistów z pochodnymi wyniosło 1 904 199,06 zł, a łączne roczne wydatki na szkolenia i podnoszenie kwalifikacji wyniosły 21 681,09 zł. Wydatki związane z zakupem wyposażenia gabinetów specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosły 17 086,74 zł, a na pomoce naukowe związane z udzielaniem tej pomocy wydatkowano kwotę 19 665,71 zł. Inne wydatki związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosły: na arkusze odpowiedzi do testów wydatkowano 10 449,20 zł, na materiały pomocnicze na zajęcia

terapeutyczne wydatkowano 316,67 zł i na wysyłkę opinii i orzeczeń kwotę 7 054,30 zł.

(akta kontroli, str. 565-566, 577-589)

W złożonym projekcie planu finansowego wydatków ogółem na 2022 r. ujęto kwotę 2 726 869 zł. Zgodnie z wytycznymi Starosty Cieszyńskiego plany te zostały skorygowane przez ZPPP i zmniejszono je o kwotę 111 389 zł. Uchwałą nr 998/ZP/VI/22 Zarządu Powiatu Cieszyńskiego z dnia 3 lutego 2022 r. utworzono plan wydatków w rozdziale 85446 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli w wysokości 44 560 zł. Plan wydatków nie został w pełni wykonany z uwagi na nieprzedłużenie umowy przez pracownika, który planował szkolenia, oraz z powodu absencji chorobowej pracowników Poradni. Zarząd Powiatu Cieszyńskiego wyraził zgodę na przesunięcie z rozdziału 85446 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli do rozdziału 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne kwoty 6 840 zł na zakup arkuszy testów oraz zestawu komputerowego. W trakcie roku budżetowego organ prowadzący dokonał zwiększeń w planie wydatków Poradni w rozdziale 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne w wysokości 155 797 zł, co pozwoliło na bieżącą regulację wydatków ponoszonych na prowadzenie placówki. Dodatkowo ZPPP została wsparta środkami pochodzącym z Funduszu Pomocy w kwocie 95 602 zł. Środki te zwiększyły plan w rozdziale 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne i zostały wydatkowane na testy psychologiczne i pedagogiczne, arkusze testów, pomoce dydaktyczne, zestawy komputerowe, meble, artykuły biurowe i papiernicze, środki czystości oraz wynagrodzenie zatrudnionego na umowę zlecenie tłumacza języka ukraińskiego.

Całościowo plan wydatków w 2022 r. wyniósł 2 904 599 zł. W 2022 r. poniesiono wydatki w wysokości 2 903 640,65 zł.

Wydatki osobowe wyniosły 2 457 874,04 zł, w tym: łączne roczne wynagrodzenie specjalistów z pochodnymi wyniosło 2 012 135,59 zł, a łączne roczne wydatki na szkolenia i podnoszenie kwalifikacji wyniosły 37 711,50 zł. Wydatki związane z zakupem wyposażenia gabinetów specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosły 16 526,22 zł, a na pomoce naukowe związane z udzielaniem tej pomocy wydatkowano kwotę 70 302,99 zł. Inne wydatki związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosły: na arkusze odpowiedzi do testów wydatkowano 22 349,02 zł, na materiały pomocnicze na zajęcia terapeutyczne wydatkowano 898,41 zł i na wysyłkę opinii i orzeczeń kwotę 8 874,60 zł.

(akta kontroli, str. 565-566, 590-601)

Plan finansowy wydatków ogółem na 2023 r. obejmował kwotę 2 983 548 zł. Plan został skorygowany in minus przez ZPPP zgodnie z wytycznymi Starosty Cieszyńskiego do wysokości 2 967 441 zł w rozdziale 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne ze względu na brak środków finansowych w Starostwie. Uchwałą Nr 1322/ZP/VI/23 Zarządu Powiatu Cieszyńskiego zwiększono plan wydatków w rozdziale 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne o 4 000 zł, a uchwałą Nr 1326/ZP/VI/23 Zarządu Powiatu Cieszyńskiego z dnia 26 stycznia 2023 r. o kwotę 17 969 zł, i jednocześnie utworzono plan wydatków w rozdziale 85446 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli obejmujący kwotę 38 000 zł. W lutym 2023 r. nastąpiło kolejne zwiększenie planu w rozdziale 85406 – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne poradnie specjalistyczne o kwotę 7 520 zł,

a w marcu uchwałą Nr 1364/ZP/VI/23 Zarządu Powiatu Cieszyńskiego z dnia 9 marca 2023 r. o kwotę 10 150 zł.

Na dzień 31 marca 2023 r. plan wydatków wynosił 3 045 080 zł, a wykonanie wydatków 788 255,93 zł.

Do końca I kwartału 2023 r. wydatki osobowe wyniosły 695 699,62 zł, w tym: łączne wynagrodzenie specjalistów z pochodnymi wyniosło 562 034,89 zł, a wydatki na szkolenia i podnoszenie kwalifikacji wyniosły 5 365,69 zł. Wydatki związane z zakupem wyposażenia gabinetów specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosły 12 291,67 zł, a na pomoce naukowe związane z udzielaniem tej pomocy wydatkowano kwotę 5 562,85 zł. Inne wydatki związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosły: na arkusze odpowiedzi do testów wydatkowano 3 264,00 zł, na materiały pomocnicze na zajęcia terapeutyczne wydatkowano 278,15 zł i na wysyłkę opinii i orzeczeń kwotę 1 667,80 zł.

(akta kontroli, str. 565-566, 602-610)

W badanym okresie, jak podała w wyjaśnieniach Wicedyrektor, lata 2020 i 2021 były szczególnym czasem funkcjonowania poradni ze względu na wystąpienie pandemii Covid. Część zakupów to środki ochrony osobistej pracowników. Oszczędności w obrębie doskonalenia nauczycieli pozwoliły na doposażenie placówki w brakujące narzędzia diagnostyczne, zakup zestawu komputerowego, laptopa, przesłoniętych pleksi oraz znaczków pocztowych, gdyż znacząco wzrosła liczba wysyłanych opinii i orzeczeń listami poleconymi. Środki finansowe otrzymywane z organu prowadzącego zaspokajały podstawowe potrzeby w zakresie funkcjonowania Poradni oraz finansowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Cięcia w projektach planów finansowych w poszczególnych latach, po przedłożeniu rozliczeń i wykazaniu przewidywanych braków były w trakcie roku uzupełniane i Zarząd Powiatu zwiększał placówce plan wydatków.

(akta kontroli, str. 564)

W latach 2020-2023 Poradnia nie występowała do organu prowadzącego o sfinansowanie dodatkowych zajęć, organizację szkoleń oraz zwiększenie zatrudnienia w grupie pracowników pedagogicznych.

(akta kontroli, str. 563)

W opinii Wicedyrektor Poradnia dysponuje odpowiednią bazą lokalową i wyposażeniem odpowiednim do właściwego przebiegu procesu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Siedziba Poradni w roku 2017 została przeniesiona do nowej lokalizacji po przeprowadzeniu przez Starostwo Powiatowe w Cieszynie zadania inwestycyjnego celem przystosowania obiektu do potrzeb naszej placówki. Jesteśmy w posiadaniu nowoczesnych pomieszczeń doposażonych w wyposażenie, pomoce dydaktyczne i testy odpowiadające na aktualne potrzeby klientów. Narzędzia diagnostyczne są zgodne ze standardami diagnozy klinicznej. Baza tych narzędzi jest sukcesywnie poszerzana w odpowiedzi na diagnozowane potrzeby oraz zastępowanie posiadanych narzędzi nowymi, z aktualnie opracowanymi normami.

(akta kontroli, str. 564)

6.b. Poradnia dysponowała bazą lokalową i wyposażeniem odpowiednimi do właściwego przebiegu procesu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Pomieszczenia spełniały warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i związane z nimi urządzenia, które szczegółowo regulują przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych,

jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²³. Toalety były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych; do Poradni osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim mogła wjechać na platformie schodowej – na piętro, na którym mieści się Poradnia.

(akta kontroli, str. 611)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 3 lipca 2023 r.

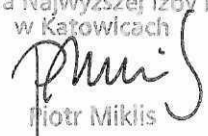
Kontroler

Krzysztof Baron

Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

Piotr Miklis

²³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225.